

káját álnok szerelmesnek kezeire bizza, — vesztére.

Nemsokára ezután a német katonai hatóságok rájöttek az árulásra és Szék a halálbüntetés elől Hollandiába menekült. Végül úgy ember volt s mindig ki tudta magát vágni a legvigasztalóbb helyzetből is.

A holland határon át, melyet nagyfeszültségű, sűrű drótsó-vénnyel volt igen sűrűn elkerítve — egy saját találmányu szigetelő készülék segítségével szökött. Azóta nyoma veszett. Nagy nemzeteknek volt érdeke mindig ki tudta magát vágni a legvigasztalóbb helyzetből is, ha ne kerülhessenek.

„Mi magyaraka vagunkh!”

MAGYAR ROKONSÁG INDIÁBAN

*Zajthy Ferenc magyar tudós indiai utazása alkalmából tanulmányozta a magyar nyelvet, melynek több szava rendkívül hasonlatosságot mutat a magyar nyelvhez. Több magyar szó teljesen megegyezik a neki megfelelő magyar szóval, mint például a vár: vár, oda: oda, vár terna: vár terna, vadon: vadon, gyalok: gyalog.

Megható epizódja volt indiai utjának találkozása egy agg hín du regőssel. A 72 esztendő agastyán, aki fent lakik a hegyek között — mint maga mondotta — egy „odu”-ban, reszkető kézzel írta le ezt a szót:

„mi magyaraka vagunkh”, ami nem tesz mást, mint azt, hogy „mi magyarok vagunkh”. Így nem is lehet csodálni, hogy Indiáról szótól angol kato-

nai szakkönyvek egyenesen szki ta, magyar, hun eredetűeknek tartanak egyes indiai népfajokat.

A hindu faj jellegzetes típusai közül nem egy megdöbbentő hasonlatosságot mutat a mi kun-sági és szabolcsi népünk arcvonásaihoz. A hindu himzést és ruhadarabokat bátran ki lehetne állítani, mint a magyar iparművészet remekét, sőt a hindu népdalok ugyanazok a hol mélabus, hol szilaj részletek volna végig, amelyek a magyar népdal jellegét adják.

Indiában őszinte barátság nyilatkozik meg a magyarok iránt. Bombayban például felajánlották, hogy létesítsenek ott a magyarok egy magyar tudományos intézetet.

HOGYAN VALLATJAK A SZÉKELYEKET AZ OLÁHOK?

EMBERTELEEN KINZASOKKA! GYÖTRIK ERDÉLYI VÉREINKET A BOCSKOROS BITORLÓK

KOLOZSVÁR, május 4. — küzdenők. A bíróság elé állított három székel legényt vezettek elő Kolozsváron egy törvényszéki tárgyalásra. Illetőleg csak nyolc más székel famunkás lett, mert a harmadikat a társai hozták a karjukon. Ez a székel fia nem tud többé a saját lábára állni sem most, sem ezután. Azzal a váddal állították őket a törvényszék elé, hogy jó sikkafalván megölték egy román embert abban az éjszakai harcban, amelyet egy nagy román falu egész lakosságával szemben életük megvédéséért kellett

revették őket és se szó, se beszéd, rájuk rontottak. A három székel legény kivágta magát s elmenekült. Ki az erdőbe, a barakjuk felé. A románok pedig felverték a falut és most már nagy tömegben, dorongokkal felszerelve indult utánuk. Egyet elfogtak a székelyek közül, a többi elérte a barakot, ahol ő is csákánnyal és doronggal felfegyverezték magukat és visszahátráltak, hogy társukat, akit közben ütöttek-verték, megmentésük. A barakból segítségül hívták álmukból felvert hat társukat is, őt maguk azonban nem várták meg, amíg ezek felöltözködtek, hanem előre siettek. Mi re a többiek oda érkeztek, a két székel legény már megmentette társát.

Az elkeseredett harcban egyik román ember olyan ütést kapott doronggal, hogy holtan esett össze. A többiek megfutottak. Visszasiettek a faluba. A kis erdei barakokban a székelyek azon tanakodtak, hogy átmenjenek-e valamelyik csendőrségre, hogy az esetről jelentést tegyenek. Közben azonban megérkeztek a jósikafalvi csendőrök, akiket a románok hívtak a helyszínre. A csendőrök, fegyverrel rontottak a barakba, mögöttük a bosszúálló román verekedők csapatával. A székelyek közül azokat, akik le voltak vetkőzve, felöltöztet, sem engedték, akik pedig nem voltak levetkőzve, azoknak a lábáról lehúzták a csizmát. Fegyvereket szgeztek nekik, ütöttek-verték és a legkegyetlenebb hűségben meztelb, ingben kísérték őket le a havasról Jósikafalvára. Reggel volt, mire leértek. A szerencsétlen emberek pokoli kínokat szenvedtek az uton is, a csendőrség udvarán is. A legkegyetlenebbül kínzták őket, és amellet még meg fagytak a lábuk is. Végtelenül kínzókat raktak a hat székel kezére lábára s otthagyták őket az udvaron. Az időközben összehozott tömeget távozásuk előtt figyelmeztették, hogy vigyázzon az ártalmatlanná tett székelyekre, a lelket ne verjék ki belőlük, egyebekben csinálhatnak velük, amit akarnak. A tömeg természetesen nyomban nekiesett a szerencsétlen megvasalt embereknek és félórán keresztül ütötte-verte, rugdalta őket. Később három félholt legényt szekerekre raktak, hogy mint gyilkosokat átadják őket a hatóságnak. A megkínzott emberek egyike sem tudott talpraállni.

A csendőröknek az az utasításuk, hogy a foglyokat a legközelebbi őrsig kell kísélni és adják őket őrsről őrsre, míg a városba, az ügyészségre nem jutnak. A félholt székelyeket Kalotára, majd Bánffyújnyadra vitték, de sem a kalotai, sem a bánffyújnyadi csendőrség nem vette át őket, mert attól félt, hogy a kezeik között halnak meg. Elgészen Kolozsvárig sehol sem tudták átadni őket. Kolozsváron is csak a leghajmeresztőbb mese segítségével szabadultak meg tőlük. Az ügyész itt kórházba szállította őket, ahol hónapokon át feküdtek.

A törvényszéken gyorsan lepergett a tárgyalás. A három zetelaki székel legényt, Illés Istvánt, Szöcs Istvánt és Székely Imrét fogházorok állították elő. Székely Imrét a társai a vállukon tartották. Mindhármán kijelentették az elnök kérdésére, hogy bűnösnek érzik magukat, de nem akartak embert ölni. Először Illést hallgatták ki. Mikor az elnök megkérdezte tőle, hogy ő ölte-e meg Balk Juont, nyugodtan ezt válaszolta:

— En!

Két társa azonban osztozni akart a sorsában és egyszerre vágta a szavába:

— Nem ő! En öltöm meg!

Az elnök nem hagyta sokáig beszélni őket. Eppen csak hogy

röviden elmondták, hogy negyvenen támadták meg őket a sötét erdőben és Balk Juont azért ütöttek meg, mert a hasára térdelve fojtogatta a foglyul ejtett Székely Imrét. Az elnök nagyon nyel ne kerüljenek nyilvánosságra. Az ítéletet a bíróság néhány perces tanácskozás után hirdette ki: Szöcs István másfélévi, Illés Istvánt egyévi börtönrre ítélték.

A SZOVJET PÉNZT VERET A HARANGOKBÓL

MOSZKVA, május 17. — Az oroszországi vallásellenes liga most olyan rendelet kibocsátására bírta rá a kormányt, amely a hívők ezreiből mélyeségek megdöbbenést és előreláthatóan heves tiltakozást fog kiváltani. E gyébről sincs szó, minthogy az oroszországi templomok harangjait összegyűjtse, anyagukat beolvassák és pénzverésre használják fel. Oroszországban békét idején a hívőknek, különösen a jómódú kereskedőknek és gazdáknak, kedves szokása volt az, hogy a templomok számára kishegy-nagyobb harangokat ajánlottak fel, most pedig a szovjetkormány, amely pontosan összeírta az egyházi javakat és a kegyzsereket, megállapította, hogy a szovjetbirodalom területén vagy félmillió harang kong és hogy ha ezt az óriási mennyiségű ércet beolvasszák, körül-

belül százezer tonna bronzot értékesíthetnek pénzverés céljaira.

A szovjetkormány maga is tudja, hogy a harangok elkobása olyan durva eszköz, amely ellen a hívők viharosan tiltakozni fognak. Eddig beérték azzal, hogy különféle ürügyek alatt bezártak egyes templomokat, vagy eltöltötték a harangszót, mert — mint a szovjet a kényes ügyet finoman magyarázta — a harangzás zavarja a kórházakban fekvő betegek nyugalma, s a fölösleges lármával zaklatja a népes lakosságot negyedekeket. Az istenellenes Liga kimutatta, hogy 1928 utolsó öt hónapjában 323 templomot zártak be és mivel a liga vezetői közt a szovjet legfőbb emberei szerepelnek, valószínű, hogy a mozgalom még erőszakosabb eszközöket vesz igénybe.

Mi az a Scotland Yard?

Csak néhány esztendővel ezelőtt pattant ki a Zinovjev-level, amikor kitudott, hogy orosz ügynökök bolsevizálni akarják Angliát és csak két esztendővel ezelőtt, hogy leleplezték az Argus-ügynökség aknamunkáját, amely nem volt egyéb, mint trügy arra, hogy egy kereskedelmi ügynökség álarcát boldsevikli propagandisták Angliában nagyszabású forradalmasító tevékenységet végezzenek. Az angol kormány ekkor meg is szaktította a diplomáciai összeköttetést Oroszországgal, ám azért biztosra volt vehető, hogy a bolsevik tevékenység nem szűnhet azert Nagybritannia területén sem. Most azután kiderült, hogy az orosz pénz s az orosz agitáció vakmerősége még az eddiginél is magasabbra nőtt, mert nemcsak politikai ügynökségeket szerveztek meg Angliában, hanem magát az angol birodalom egyik legkötönyebb szervezetét, a londoni rendőrséget is megméltelyezték. Megbízható jelentések mondják, hogy bolsevik ügynököknek sikerült összeköttetést bejutniuk a Scotland Yard főtitkásával, éppen azokkal, akiknek a kommunista tevékenységet kellett ellenőrizniük és ezeknek árulása folytán az oroszok fontos politikai okmányok és információk birtokába jutottak.

A Scotland Yard nem más, mint annak az uccának a neve, ahol a londoni főkapitányus székel és ahol az angol bünyügyi rendőrség legfőbb hivatala van.

A rendőrség intézményét modern értelemben véve, kétségtelenül először Angliában fejlesztették ki. Természetes, hogy mindig és mindenütt voltak bünyügyi rendőrségek. Már a görögök és a rómaiak is megfelelő rendőri szervezetet tartottak fenn. A külön és nagyszabású bünyügyi rendőrség intézményét azonban Angliában fejlesztették ki.

A Scotland Yard nemcsak London rendőrsége, hanem az angol bünyügyi rendőrség egy-egy birodalom egész területére kiható politikai működést is fejt ki. A Scotland Yardnak ezek a titkos osztályai, amelyek a leginkább állandó összeköttetésben vannak a külügyi hivatallal és a hadügyi hivatallal is. A londoni rendőrség legalapabb ismerősi állítják, hogy a Scotland Yardnak számos olyan ügyosztálya van, amelyről maguk a rendőrség emberei sem tudnak és hogy a Scotland Yard kebelében számos olyan főtitkviselő működik, akiket még a legbeavatottabb rendőri személyzet sem ismer. A Scotland Yard a maga bünyügyi ellenőrzésén és közbiztonsági feladatain kívül ilyenformán nagyarányú politikai tevékenységet is végez. Akik tudják, hogy Anglia a háború előtt milyen messzemenő in-

formációs szolgálatot állított be és akik ismerik a Scotland Yard diplomáciai osztályának működése eredményeit, azok azt állítják, hogy a Scotland Yard szolgálata nélkül az angol diplomácia megbénulna a maga erejében és működésében.

A Scotland Yard természetesen ellátja London közbiztonsági szolgálatát, ami a héthétszáz lakosságu óriási városban egyáltalán nem jelent kis munkát, sőt majdnem lehetetlenséget állít fel feladatát. Annál bizonyos, hogy mintaszerű és hogy az olyan nagyarányú bűncselekmények, mint amilyenek veszélyeztetik New York vagy Chicagó, ategy újabbban Berlin életét is. Londonban majdnem elképzelhetetlenek. A bünyügyi nyomozások terén nemcsak nagy eredményeket értek el a Scotland Yard főtitkviselői, hanem a titkos rendőrség intézményét is fejlesztették a legmagasabb fokra.

Amikor most makula esett a Scotland Yard esetén, nyilvánvaló, hogy még az ilyen hatalmas testületnek kebelében is előfordulhatnak visszaélések. A Scotland Yard szervezete azonban olyan, hogy minden intézményt, minden osztályt, még a legtitkosabb és a legbizalmasabb osztályokat titokban ellenőriztették és megfigyeltették. Így történthetett azután meg, hogy

akármilyen ügyesen és okosan végeztek is hazatérő tevékenységüket a Scotland Yard megmélyezett emberei, maga a Scotland Yard volt azután az, amely feltárta és leleplezte ezt a szomorú bűnt is.

UJ KURUCDAL

IRTA: BORS LÁSZLÓ

Magyaroknak országában. Gyászbaborult minden, Régi kedvünk, magyar kedvünk Messze szállt el innen. De még mindig muzsikálnak — Már nem nekünk — másnak, Magyar földön sötét felhők, Zivatarok járnak.

Nem termett a magyar kalász Gazdagon, mint régen, Kihullatta a szemeket, Az égető szűgyen. Szőlőinkről lehullatta A duzzadó fűrtöt, Nem telíti már a bor A magyar ivókürtöt.

Magyaroknak országában Vad viharok dúlnak, Tépett fáról a levelek Mind a sárba hullnak. Zord telünkre valamikor Rózsás tavasz jő-e? Vagy minket is kivisznek már? Ki a temetőbe?

HÁROMSZÁZ MILLIÓ DOLLAR ARU BUZAT SZALLITOTT EDIG KANADA KÜLFÖLDRE

Az 1928—29 gazdasági év első nyolc hónapjában a most kibocsátott hivatalos adatok szerint Kanada kerekén 302 és egy negyed millió árú buzát exportált a világ 47 államába. Ez az összeg 50 millió dollárral több, mint amennyit a múlt év első nyolc hónapjában szállított Kanada külföldre.

Maga Nagybritannia közel két százmillió árú buzát, ezenkívül kb. tízmillió dollár értékű lisztet vásárolt, míg más országok harmincöt millió dollárt fizettek ki kanadai lisztért.

KÉSZÜL A VILÁG

LEGNAGYOBB HIDJA

Csak nemrég készült el az a hatalmas autót, mely a New York City-t és New Jersey-t összeköti és ezzel a világ legelső vizalatti közúti alagútját átadták a forgalomnak. Am a derék nyelkik nem elégednek meg ezzel, hanem most újabb hatalmas nagy terv megvalósításához kezdtek. Régi álmuk ugyan, hogy a Hudson folyót egy olyan hatalmas alkotmánnyal iveljük át, mely minden eddigi hidóriást messze tulszárnyal. A terv, hogy New Yorkot és New Jersey-t összekössék, már a megvalósuláshoz közeledik. Egyelőre 60 millió dollárral kezdték meg az építkezési munkálatokat és a híd üzembehelyezését 1932-re tervezik. A híd teljes hossza tervszerint egy és fél mérföld, a vízszíne feletti pillérek magassága 600 láb, a híd szélessége 120 láb, a teljes acélszerkezet súlya kb. 150,000 tonna lesz. A világ legnagyobb nyílású hídjának építését irányító az érdeklődés